

Bijlage II: Uitwerking beoordelingscriteria melding

Aard van het feit

- Gaat het om een voldoende concrete gedraging, die valt onder de beschrijving van een integriteitsschending?
- Valt het onder een formeel strafbaar feit of onder niet?
- Tot welke soort integriteitsschending hoort het feit?

Ontvankelijkheid

- Is de gedraging een gedraging van een overheidsfunctionaris die valt onder verantwoordelijkheid van de eigen organisatie?
- Waar en wanneer heeft de handeling plaatsgevonden en valt dat onder de verantwoordelijkheid van de organisatie?
- Is de organisatie bevoegd eventueel een onderzoek uit te voeren of oordeel te geven over deze gedraging?
- Zijn er specifieke procedures voor genoemde voorvallen? Als er sprake is van een zakelijk geschil is evt. een beroepsprocedure het geëigende kanaal. Ook een arbeidsconflict hoort niet thuis in het integriteitstraject.

Ernst van de zaak

De ernst van de zaak kan worden bepaald door het feit op zichzelf, door de context waarbinnen het heeft plaatsgevonden of door de (functie van de) persoon waar de melding betrekking op heeft. De ernst kan ook worden bepaald doordat er sprake is van mogelijk gevaar of van maatschappelijke of politieke gevoeligheid.

Valideerbaarheid

Een melding is goed valideerbaar wanneer er relevante feiten en omstandigheden worden genoemd die goed controleerbaar en navolgbaar zijn. Zijn er goede onderzoeksmogelijkheden? Zijn die gecompliceerd of eenvoudig? Ingrijpend of oppervlakkig van aard? Hoeveel aanknopingspunten zijn er? Hoe gedetailleerd is de beschikbare informatie? Waar moet aanvullende informatie vandaan komen?

Wanneer al eerder op andere wijze informatie beschikbaar is gekomen die de melding ondersteunt, helpt dat om de melding te valideren. Er moet voor worden gewaakt om dezelfde informatie, van dezelfde bron, niet ongemerkt over te waarden. Dit kan als men niet doorheeft dat het om dezelfde bron gaat, die via verschillende kanalen dezelfde informatie verspreidt. Of hier sprake van is, kan niet altijd met zekerheid worden achterhaald. Als de identiteit van de melder onbekend is, kan dat een nadelig effect hebben op de valideerbaarheid van de melding. In ieder geval kan er geen navraag meer gedaan worden bij de melder, bijvoorbeeld om aanvullende informatie.

Het verdient aanbeveling om in een vroegtijdig stadium attent te zijn op omstandigheden die eventueel nader onderzoek zouden kunnen schaden.

Positie of persoon van de melder

Voor de beoordeling kan het van belang zijn wie de melding heeft gedaan. Informatie over de melder kan aanvullend zijn op informatie uit de melding zelf. Hoeveel zicht zou de melder feitelijk op de vermeende schending kunnen hebben? Over hoeveel kennis beschikt de melder? Hoeveel meer informatie zou de melder kunnen aandragen? Hoe betrouwbaar is de melder? Het is redelijk en billijk om ook deze kennis, zij het met grote voorzichtigheid, te betrekken bij het oordeel over de melding, ook al staat deze niet in de melding.

Bij een anonieme melding kan geen achtergrondinformatie over de persoon worden ingewonnen. Het kan gaan om een melder die veel informatie heeft, dicht op de feiten heeft gezeten en zeer betrouwbaar is, maar het kan ook in alle opzichten het tegenovergestelde zijn. Met beide uitersten moet dan ook rekening worden gehouden. Bij een anonieme melding kunnen signalen aanwezig zijn over de vermoedelijke achtergrond of positie van de melder, bijv. het woordgebruik of een indicatie hoe de schending bij de melder bekend is geraakt.

Positie of persoon van de functionaris op wie de melding betrekking heeft

Dit criterium lijkt wellicht het meest omstrede. Toch zijn er aspecten rond de functionaris waar de melding betrekking op heeft die meegewogen zouden kunnen worden. Hier wordt gedoeld op de vraag of betrokken functionaris überhaupt in staat kan zijn geweest om de schending te plegen. Te denken valt aan werkplek, afwezigheid gedurende een zekere periode, soort werkzaamheden of functie en persoonlijke omstandigheden. Valt een en ander te rijmen met de melding?

Geloofwaardigheid/waarschijnlijkheid

De geloofwaardigheid of de waarschijnlijkheid van een melding wordt mede bepaald door de inschatting van het logische verband tussen de feiten uit de melding en de feiten en omstandigheden, zoals die bij de overheidsorganisatie bekend zijn. Omdat deze inschatting vaak grotendeels gebaseerd zal zijn op subjectieve opvattingen, mag aan dit criterium op zichzelf geen doorslaggevende gewicht worden toegekend bij een beslissing om al dan niet over te gaan tot het nemen van eventuele vervolgstappen.

De intake en selectie door meldpunt M

Sinds 2007 kunnen integriteitsschendingen door overheidsfunctionarissen ook bij meldpunt M gemeld worden. Medewerkers van het meldpunt zijn in gesprek met de potentiële melder en doen actief navraag om zoveel mogelijk relevante informatie te verzamelen. In veel gevallen adviseren en verwijzen ze betrokkene, zodat er lang niet altijd een melding tot stand komt.

Als er toch een melding tot stand komt zal de melding door M worden getoetst aan de hand van een aantal van de hiervoor genoemde criteria. Het meldpunt zal alleen die meldingen doorspelen die voldoet aan kwaliteitsnormen.

Het eerste criterium waaraan M toetst, betreft de *aard van het feit*. Het moet gaan om een serieuze integriteitsschending. M filtert vermoedelijke strafbare feiten en feiten die niet zijn aan te merken als serieuze integriteitsschendingen uit. Vermoedelijke strafbare feiten zal M overdragen aan de politie of de rijksrecherche en niet naar de overheidsorganisatie waar de melding betrekking op heeft. Andere feiten die worden uitgefilterd, worden verwijderd uit de database van M.

Het tweede criterium voor M is de *ontvankelijkheid*: het moet gaan om een schending door een functionaris vallend onder een overheidsorganisatie. M kan dit aspect natuurlijk minder nauwkeurig beoordelen dan betreffende overheidsorganisatie.

Het derde criterium voor M is de *valideerbaarheid*. M zal een vage, niet concrete melding of een melding waar geen onderzoeksmogelijkheden aanwezig zijn, niet overdragen. Ook dit criterium kan M minder nauwkeurig hanteren dan betreffende overheidsorganisatie zelf. Meldingen afkomstig van M zijn dus al wel gefilterd, maar het is een eerste, grofmazig filter.

Verdere beoordeling en eventueel onderzoek is de verantwoordelijkheid van de betreffende organisatie.